

2020

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-6

(Poetics and Literary Criticism)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

(Marks : 20)

Unit - I

1. संस्कृतालंकारशास्त्रस्येतिहासे प्रसिद्धेषु प्रस्थानेषु यथेच्छं चतुर्णां नामानि लिखित्वा रीतिप्रस्थाने वामनाचार्यस्यावदानं विचार्यताम्। 2+8

अथवा

संस्कृतालंकारशास्त्रे कस्मिन् प्रस्थाने कुन्तकाचार्यस्य अन्तर्भावः? तस्मिन् प्रस्थाने कुन्तकाचार्यस्यावदानं सविस्तरमालोच्यताम्। 1+9

Unit - II

2. मम्मटकृतं काव्यलक्षणमुल्लिख्य व्याख्यायताम्। (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च) 2+8

अथवा

मम्मटमतमनुसृत्य काव्यस्य कारणं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च आलोच्यताम्। 10

Section – B

(Marks : 15)

Unit - I

3. साहित्यदर्पणमनुसृत्य अधोलिखितेषु यथेच्छं द्वयोः टीका लेखनीया। 4×2

- (a) दृश्यकाव्यम्
(b) प्रकरणम्
(c) गद्यम्
(d) भाणः।

Please Turn Over

Unit - II

4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम्।

(a) साहित्यदर्पणमनुसृत्य आख्यायिकायाः वैशिष्ट्यानि सोदाहरणं पर्यालोच्यन्ताम्। 7

(b) साहित्यदर्पणमनुसृत्य महाकाव्यस्य वैशिष्ट्यानि सोदाहरणमालोच्यन्ताम्। 7

Section – D

(Marks : 30)

Unit - I

5. (a) अधोलिखितेषु अलंकारेषु द्वयोः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सोदाहरणं लक्षणं दीयताम्। 5×2

(i) यमकम्

(ii) दृष्टान्तः

(iii) भान्तिमान्

(iv) अर्थान्तरन्यासः।

(b) अधोलिखितयोः यथाभिमतमेकस्य श्लोकस्य अलंकारः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विश्लेषणपूर्वकः निरूपणीयः। 5

(i) त्वदङ्गमार्दवं द्रष्टुः कस्य चित्ते न भासते।

मालती-शशभृल्लेखा-कदलीनां कठोरता॥

(ii) क्षीणः क्षीणोऽपि शशी भूयो भूयोऽभिवर्द्धते नित्यम्।

विरम प्रसीद सुन्दरि यौवनमनिवर्ति यातन्तु॥

Unit - II

6. (a) छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य अधोलिखितानां छन्दसां यथामति द्वयोः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सोदाहरणं लक्षणं दीयताम्। 5×2

(i) इन्द्रवज्रा,

(ii) द्रुतविलम्बितम्,

(iii) मन्दाक्रान्ता,

(iv) शिखरिणी।

(b) छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य अधोलिखितानां चरणानां यथेच्छमेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च छन्दोनिर्णयः करणीयः। 5

(i) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यम्।

(ii) साक्षात् प्रियामुपगतामपहाय पूर्वम्।

(iii) प्रत्यक्षाभिः प्रपन्नस्तनुभिरवतु वस्ताभिरष्टाभिरीशः।